

ประสบการณ์ . . . ศาลยุติธรรมกับความร่วมมือทางการศาลแห่งสภาประธานสูงสุดอาเซียน

ตามที่ท่านประธานศาลฎีกาได้โปรดมอบหมายให้นายอำนาจ โชติชะวารานนท์ ผู้พิพากษาศาลฎีกา นายจักรกฤษณ์ เจนเจษฎา ผู้พิพากษาศาลฎีกา นายพงษ์ธร เกียรติปฐมชัย ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา นางสุธาทิพย์ จุลมนต์ ทศนชัยกุล ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา และนางพัชรพร โรจนสโรช ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา เข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ “กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและแนวทางปฏิบัติ : ประเด็นอุบัติใหม่ของกฎหมายเครื่องหมายการค้า” (Judicial Workshop on Intellectual Property Law and Practice : Emerging Issues on Trademark Law) ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ เวลา ๙.๐๐ นาฬิกา (ตามเวลาสหพันธรัฐมาเลเซีย, UTC+๘) ผ่านระบบประชุมทางไกลผ่านจอภาพนั้น ผู้เขียน^๑ เห็นว่าข้อมูลและความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมดังกล่าวน่าจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ จึงขอนำมาสรุปย่อลงเป็นบทความไว้ในที่นี้

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญา

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและ

การค้าระหว่างประเทศใน

การค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและ การค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้จัดขึ้นโดยฝ่ายตุลาการแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย ในฐานะคณะทำงานด้านการศึกษาและการอบรมทางการศาลแห่งสภาประธานศาลสูงสุดอาเซียน (CACJ Judicial Workshop on Intellectual Property Law and Practice) มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจและการประยุกต์ใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาแก่ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการในอาเซียนและเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อสอดคล้องกับบทบาทของอาเซียนในการเป็นผู้นำในด้านการค้าและด้านทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้ ยังเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์และทักษะการแก้ไขปัญหาแก่ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการในอาเซียนอันเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานด้านกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งการฝึกอบรมเริ่มโดยการกล่าวเปิดพิธีโดยผู้แทนฝ่ายตุลาการแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียและผู้แทนจาก

^๑ นางพัชรพร โรจนสโรช ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

- Generative AI models can be used to create a variety of different types of content, including realistic images of people and places, creative text formats, and even new musical pieces. This raises issues relating to ownership of Generative AI works and how they ought to be licensed and compensated.
- Some examples of generative AI include deepfakes, text-to-image diffusion models, and large language models.

หัวข้อ เทคโนโลยีและกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา : ปัญญาประดิษฐ์ NFTs บล็อกเชน และความเกี่ยวข้องและผลกระทบต่อกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา โดย ดร. สแตนลีย์ โล ผู้แทนจากสำนักกฎหมาย สาธารณรัฐสิงคโปร์ และนายบาฮารี โทเยว ผู้แทนจากสำนักกฎหมาย RDS Partnership สหพันธรัฐมาเลเซีย วิทยากร ได้อภิปราย “ปัญญาประดิษฐ์” (Artificial Intelligence หรือ AI) ซึ่งอาจสามารถให้นิยามหรือคำจำกัดความกว้าง ๆ หมายถึงเทคโนโลยีที่มีการทำงานอย่างชาญฉลาดจนสามารถสร้างกระบวนการในการรับข้อมูลและตัดสินใจได้คล้ายกับความคิดของมนุษย์ โดยใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ซึ่งก่อนหน้านี้การประยุกต์ใช้ “ปัญญาประดิษฐ์” มักนำไปใช้ในการประมวลผลเพื่อทำนายผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือเพื่อให้กระบวนการหรืองานที่ต้องทำซ้ำ ๆ เป็นระบบอัตโนมัติหรือช่วยในการตัดสินใจ เป็นต้น ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์รูปแบบใหม่เรียกว่า **Generative AI** ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีความสำคัญและกำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน โดย Generative AI มีรูปแบบการทำงานด้วยการใช้โครงข่ายประสาทเทียม (Neural Network) ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญญาประดิษฐ์ที่สอนคอมพิวเตอร์ให้ประมวลผลข้อมูลในลักษณะที่อ้างอิงมาจากสมองมนุษย์, แบบจำลองสถิติ (Statistical models) ที่เป็นการสร้างข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สถิติจากข้อมูลที่มีอยู่แล้ว หรือ GAN (Generative Adversarial Networks) ซึ่งใช้สำหรับสร้างข้อมูลที่มีความสมจริง และเรียนรู้ได้แบบไม่มีผู้กำหนด (Unsupervised Learning) Generative AI จึงรู้จักคิดและจดจำ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น รูปร่าง สี หรือพื้นผิว จากนั้นก็จะใช้ข้อมูลนี้เพื่อสร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่คล้ายกับของเดิม แต่ไม่ใช้การทำซ้ำกับของเดิม Generative AI ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในแง่ของนักกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อคอมพิวเตอร์ได้เปลี่ยนบทบาทจากการสนับสนุนมนุษย์ในการสร้างสรรค์ผลงานมาเป็นทำงานเหล่านี้แทนทั้งหมด เช่น

การเขียนบทความ การทำภาพประกอบ และการเขียนโปรแกรมไปจนถึงเปลี่ยนการทำงานจากที่มนุษย์
สั่งเครื่องจักรจากทำงานอย่างไรมาเป็นทำงานอะไร เช่น สั่งให้ ChatGPT เขียนบทความแทนการเขียนเอง
หรือสั่งให้ MidJourney สร้างรูปขึ้นมาแทนการลากเส้นด้วยตัวเอง จึงเกิดประเด็นทางกฎหมายว่า
ผลงานที่สร้างสรรค์โดย Generative AI เหล่านี้จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์หรือไม่
สำหรับสาธารณรัฐสิงคโปร์ยังไม่มีกฎหมายหรือคำพิพากษาของศาลที่ตัดสินเกี่ยวกับประเด็นนี้โดยตรง
แต่ปรากฏแนวคำพิพากษาของศาลสาธารณรัฐสิงคโปร์ในคดี Asia Pacific Publishing Pte Ltd v
Pioneers & Leaders (Publishers) Pte Ltd [๒๐๑๑]^๒ และคดี Global Yellow Pages Ltd
v Promedia Directories Pte Ltd [๒๐๑๗]^๓ ซึ่งวินิจฉัยว่า งานสร้างสรรค์ที่จะได้รับความ
คุ้มครองลิขสิทธิ์ต้องเป็นงานที่เกิดจากการใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถและความวิริยะอุตสาหะ
ของมนุษย์ในการสร้างสรรค์งานให้เกิดขึ้น กล่าวคือ มีผู้สร้างสรรค์เป็นมนุษย์ ศาลสหรัฐอเมริกา
ก็มีคำพิพากษาเช่นเดียวกันในคดี Thaler v. Perlmutter, No. 22-1564 (D.D.C. Aug. 18, 2023)
วินิจฉัยว่าผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยปัญญาประดิษฐ์ไม่อาจได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ได้ เนื่องจาก
ขาดการสร้างสรรค์โดยฝีมือของมนุษย์ (lack of human authorship)^๔

การค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

การค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

ศาลฎีกา

^๒ Asia Pacific Publishing Pte Ltd v Pioneers & Leaders (Publishers) Pte Ltd [2011] 4 SLR 381

Court of Appeal found no copyright subsisted in tables containing horse-racing information arranged in specific sequence as respondent could not identify a human author. The Court held that “It would clearly be against public policy to allow copyright protection in perpetuity. This would be the scenario should a company be deemed capable of being an author for the purpose of copyright. Section 2 of the Interpretation Act ought not to be incorporated into the rubric of copyright law, and an “author” must be a natural person in copyright law.”

^๓ Global Yellow Pages Ltd v Promedia Directories Pte Ltd [2017] 2 SLR 185

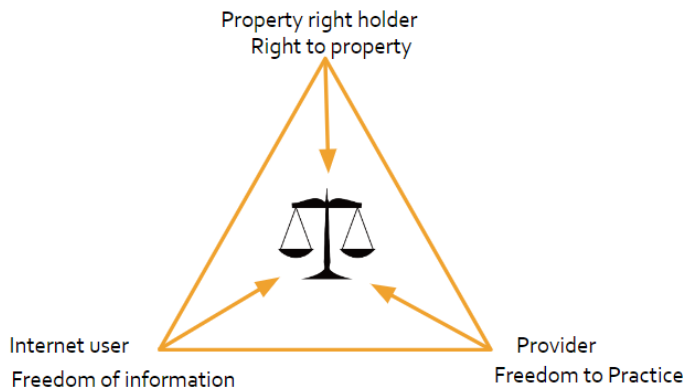
Court of Appeal held that “...for copyright to subsist in any literary work, there must be an authorial creation that is causally connected with the engagement of the human intellect. By the human intellect, we mean the application of intellectual effort, creativity, or the exercise of mental labour, skill or judgment.”

^๔ Thaler v. Perlmutter, No. 22-1564 (D.D.C. Aug. 18, 2023)

Reasonableness / Proportionality

แผนกคดี

ในศาลฎีกา

แผนกคดี

ในศาลฎีกา

หัวข้อ มาตรการระงับการละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่อออนไลน์ (Dynamic Blocking Injunction) โดย ดร.นิโคลัส ชมิทต์ (Dr. Nicolás Schmitz) ผู้แทนจากสมาคมเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ (INTA) และหัวข้อ วิวัฒนาการพลวัตการคุ้มครองชั่วคราวทางศาลในประเทศอินเดีย (Evolution of Dynamic Injunctions in India: UTV and Beyond) ผู้พิพากษา Manmohan (Justice Manmohan) วิทยากร ได้อภิปรายแนวปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรการระงับการเข้าถึงเนื้อหาละเมิดลิขสิทธิ์โดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นมาตรการที่มีการบังคับใช้อย่างแพร่หลายในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และอินเดีย เมื่อการดำเนินคดีกับผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ที่กระทำความผิดผ่านระบบอินเทอร์เน็ตสามารถทำได้ยาก เนื่องจากสืบหาตัวตนของผู้กระทำความผิดได้ยาก ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปและอินเดียจึงมีการนำมาตรการระงับการละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่อออนไลน์ที่เรียกว่า มาตรการแจ้งเตือนและเอาออก (Notice and Takedown) เป็นมาตรการที่ก่อให้เกิดหน้าที่แก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ที่ต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในการระงับการเข้าถึงหรือระงับการเผยแพร่ข้อมูลที่ละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต เมื่อได้รับแจ้งการละเมิดลิขสิทธิ์จากเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ มาตรการดังกล่าวเป็นการบัญญัติกฎหมายเพื่อหาจุดกึ่งกลางสำหรับเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในการปกป้องผลงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ถูกละเมิด ซึ่งผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ที่มีการเผยแพร่เนื้อหา เช่น เว็บไซต์ เว็บบอร์ด สื่อสังคมออนไลน์ และโปรแกรมสืบค้นข้อมูล (search engines) ไม่ต้องรับผิดชอบเนื่องมาจากการมีเนื้อหาละเมิดลิขสิทธิ์ในพื้นที่ให้บริการของตน ตามหลักยกเว้นความรับผิด (safe harbour) อย่างไรก็ดี ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีหน้าที่ต้องจัดทำระบบรองรับการแจ้งเตือน (notice) กรณีละเมิดลิขสิทธิ์จากเจ้าของลิขสิทธิ์ที่กล่าวหาว่าข้อมูลหรือเนื้อหาใดที่มีการเผยแพร่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์และต้องดำเนินการลบหรือทำให้เข้าถึงเนื้อหานั้นไม่ได้ และเมื่อผู้ให้บริการดำเนินการเอาออก (take down) ตามที่ได้รับแจ้งจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้ให้บริการ

อินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ต้องแจ้งผู้ใช้บริการ (User) ซึ่งนำข้อมูลเข้าสู่เครือข่ายทราบ โดยไม่ชักช้า แต่หากพบว่าผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตอาจมีความรับผิดชอบทางแพ่งและทางอาญา สำหรับมาตรการระงับการเข้าถึงเนื้อหาละเมิดลิขสิทธิ์โดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศอินเดียนั้น ประเทศอินเดียมีการนำมาตรการแจ้งเตือนและเอาออก (Notice and Takedown) มาใช้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) เช่นเดียวกัน โดยผู้ถูกละเมิดลิขสิทธิ์สามารถขอคุ้มครองชั่วคราวต่อศาลเพื่อระงับการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตต่อศาลได้

SE Asia approaches

Country	BF in examination	BF in Opps	BF in court
Indonesia	Y	Y	Y
Vietnam *	Y	Y	Y
Philippines	Y	Y	Y
Malaysia °	N	N, but alternatives	N, but alternatives
Singapore	Y	Y	Y
Thailand °	N	N, but alternatives	N, but alternatives

* Law recently amended, guidance still to follow

° In practice, other grounds have been interpreted to include BF

หัวข้อ การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยไม่สุจริต (Trademark Bad Faith)

โดยไอริส กันเธอร์ และนิคส์ เรดเฟิร์น (Iris Gunther, Nick Redfearn) ผู้แทนจากสมาคมเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ (INTA) วิทยากร ได้อภิปรายประเด็นการพิจารณาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยไม่สุจริตซึ่งมีการยกขึ้นพิจารณาเป็นประเด็นที่สำคัญในหลายประเทศ โดยมีเหตุผลที่สมาคมเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ (INTA) กล่าวไว้ในเรื่องการกำหนดเรื่องความไม่สุจริต (Bad Faith) ในกฎหมายเครื่องหมายการค้าว่าควรให้มีการพิจารณาเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะตั้งแต่ในชั้นยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพื่อที่จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่าการดำเนินคดีในศาลเป็นทางเลือกที่สามารถป้องกันการยื่นคำขอที่ไม่สุจริตได้รวดเร็ว ไม่ทำให้คดีรกรุงรังศาล นอกจากนี้หากมีความเสียหายเกิดขึ้นจากความไม่สุจริตก็ต้องให้ผู้ที่ไม่สุจริตรับผิดชอบในค่าสินไหมทดแทนและค่าปรับจากการยื่นคำขอที่ไม่สุจริตนั้นด้วย เป็นต้น โดยเหตุที่จะแสดงถึงความไม่สุจริตนั้นอาจพิจารณาจากผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ที่เคยยื่นคำขอเครื่องหมายการค้าที่ไม่สุจริตอื่นมาก่อน ผู้ยื่นคำขอมีความสัมพันธ์ทางใดทางหนึ่งกับเจ้าของเครื่องหมายการค้ามาก่อน ผู้ยื่นคำขอมีความพยายามจะขายสิทธิในเครื่องหมายการค้า

ราคาแพง เครื่องหมายการค้ามีความเหมือนกันหรือคล้ายกันอย่างมาก เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีสิทธิในทรัพย์สินประเภทอื่นหลายประเภท มีพฤติการณ์ของความไม่สุจริตที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันมาก่อน การเรียกร้องค่าเสียหายของเครื่องหมายการค้าตามอำเภอใจที่ปรากฏชัดเจนว่าไม่สอดคล้องกับประโยชน์ที่พึงได้รับตามสมควร มีการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหลายเครื่องหมาย การยื่นคำคัดค้านที่ไม่เหมาะสมในหลายคำร้อง ไม่มีหลักฐานชัดเจนในการประกอบกิจการอย่างแท้จริงหรือมีเจตนาสุจริตที่จะใช้เครื่องหมายการค้า สำหรับในอาเซียนนั้นมีสหพันธรัฐมาเลเซียและประเทศไทยที่ไม่มีการกำหนดเรื่องห้ามการจดทะเบียนโดยไม่สุจริตไว้อย่างชัดเจน ส่วนประเทศอินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มีกฎหมายเครื่องหมายการค้าที่บัญญัติห้ามการจดทะเบียนโดยไม่สุจริตไว้อย่างชัดเจนในชั้นการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๗

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและ

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและ

การค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

การค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา